

MÜSTƏQİL AUDİTORUN RƏYİ

“LDSP” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

Rəy

1. Biz, “LDSP” MMC-nin 31 dekabr 2024-cü il tarixinə konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsvirində daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Hesab edirik ki, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə maliyyə nəticələrini və göstərilən tarixdə başa çatan il üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli əks etdirir.

Rəy üçün əsaslar

2. Biz auditə Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə hesabatlarının auditə üçün auditorun məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühəsiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məəcəlləsinin” (IESBA məəcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu və IESBA məəcəlləsinin tələblərinə uyğun yerinə yetirmişik.

Əsas audit məsələləri

3. Əsas audit məsələləri bizim peşəkar mühakiməmizə görə cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditində ən əhəmiyyətli məsələlərdir. Bu məsələlər maliyyə hesabatlarının auditə baxımından və maliyyə hesabatlarına dair rəyimizin formalaşdırılmasında bütövlükdə nəzərə alınmışdır və biz bu məsələlərə dair ayrılıqda rəy vermirik.

Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və iqtisadi subyektin idarəedilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərin məsuliyyəti

4. Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının BMUS (Beynəlxalq mühəsibat uçotu standartlarına) uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdimedilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı, yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühəsibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadəedilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İqtisadi subyektin idarəedilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

5. Bizim məqsədimiz təqdim edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o zəmanət vermir ki, əhəmiyyətli təhrif mövcud olduqda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış audit onu həmişə aşkarlayır. Təhriflər dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə təqdim edilmiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

Azərbaycan Respublikası Auditor Palatasının üzvü

Sərbəst auditor:

Rəşad C. Allahverdiyev

Bakı, Azərbaycan Respublikası
04 iyul 2025-ci il

**“LDSP” Məhdud Məsuliyyətli
Cəmiyyəti**

31 dekabr 2024-cü il tarixinə

**KONSOLIDƏ EDİLMİŞ
MALİYYƏ HESABATLARI VƏ
MÜSTƏQİL AUDİTOR RƏYİ**

Mündəricat	Səhifə
Müstəqil Auditorun Rəyi	1-2
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	3-4
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeyqdlər	5-15

**“LDSP” MMC
BALANS HESABATI**

*Azərbaycan Manatı ilə
(min manatla)*

Bölü mün madd ənin sayı	Mühasibat balansı	Qeydlər	31.12.2024	31.12.2023
	AKTİVLƏR			
1	Uzunmüddətli aktivlər			
10	Qeyri maddi aktivlər			
11	Məşinlər və avadanlıqlar		129.56	137.25
12	Nəqliyyat vasitələri		381.81	347.59
13	Digər əsas vəsaitlər		1.06	1.32
14	Binalar, tikililər və qurğular		588.13	632.40
15	Torpaq, tikili və avadanlıqlar			
16	Daşınmaz əmlaka investisiyalar		-	-
	CƏMI UZUNMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		1100.56	1118.56
2	Qısamüddətli aktivlər			
20	Ehtiyatlar		416.70	401.38
21	Qısamüddətli debitor borclar		565.68	370.83
22	Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		134.37	103.31
23	Sair qısamüddətli maliyyə aktivləri			
24	Gələcək dövrün xərcləri		47.96	47.96
25	Digər aktivlər		63.28	67.44
	CƏMI QISAMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		1227.99	990.92
	CƏMI AKTİVLƏR		2328.55	2109.48
	KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR			
3	KAPİTAL			
	Ödənilmiş nominal (Nizamnamə)			
30	kapital			
31	Emissiya gəliri		-	-
32	Geri alınmış kapital (səhmlər)		-	-
33	Kapital ehtiyatları		0	0
34	Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)		505.14	349.75
	CƏMI KAPİTAL		505.14	349.75
	ÖHDƏLİKLƏR			
4	Uzunmüddətli öhdəliklər			
	Uzunmüddətli faiz xərcləri yaradan			
40	öhdəliklər			
43	Uzunmüddətli kreditör borcları			
44	Sair uzunmüddətli öhdəliklər			

**CƏMI UZUNMÜDDƏTLİ
ÖHDƏLİKLƏR**

5	Qısamüddətli öhdəliklər		
	Qısamüddətli faiz xərcləri yaradan		
50	öhdəliklər		
	Qısamüddətli qiymətləndirilmiş		
51	öhdəliklər		
	Vergi və sair məcburi ödənişlər		
52	üzrə öhdəliklər		
53	Qısamüddətli kreditör borcları	1823.41	1755.42
54	Sair qısamüddətli öhdəliklər		4.31
	CƏMI QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR	1823.41	1759.73
	CƏMI ÖHDƏLİKLƏR	1823.41	1759.73
	CƏMI KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR	2328.55	2109.48

RƏHBƏR

BAŞ MÜHASİB

I "LDSP" MMC VƏ ONUN FƏALİYYƏTİ

Hazırkı fərdi maliyyə hesabatları 31 dekabr 2024-cü il tarixində tamamlanan il üçün Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq "LDSP" MMC ("Şirkət") üçün hazırlanmışdır.

"LDSP" MMC Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Milli Gəlirlər Baş İdarəsinin Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı idarəsi tərəfindən 11.03.2019-cu il № 2201020035742700 Dövlət qeydiyyatına alınmışdır və Nizamnaməsini təsdiq etdirmişdir.

"LDSP" MMC 11.03.2019-cu il tarixdə Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinin şəhadətnaməsini almışdır. VÖEN 1504475051.

"LDSP" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (bundan sonra cəmiyyət adlanacaq) Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə qadağan olunmayan bütün fəaliyyət növləri ilə məşğul ola bilər, o cümlədən və müəyyən edilmiş qaydada xüsusi razılıq tələb olunan fəaliyyət növləri ilə məşğul olmaq üçün, müvafiq dövlət orqanından lisenziya aldıqdan sonra məşğul ola bilər.

Şirkətin təsisçiləri. Xasıyev Araz Akif oğlu – nizamnamə kapitalının 100%-i

Şirkətin hüquqi ünvanı. Bakı ş., Nərimanov ray., Əliyev Əliyev., ev 174, mənzil M15 ev 1.

Təqdimat valyutası. Hazırkı fərdi maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər başqa valyuta göstərilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə ("AZN") təqdim olunur.

2 ŞİRKƏTİN ƏMƏLİYYAT MÜHİTİ

Azərbaycan Respublikası. 2024-cü ildə Azərbaycan iqtisadiyyatında inkişaf etməkdə olan bazarlara xas makroiqtisadi proseslər müşahidə edilib. Hökumətin həyata keçirdiyi iqtisadi islahatlar Azərbaycan iqtisadiyyatının sabit inkişafına əhəmiyyətli töhfə verib. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının 2024-cü ildə həyata keçirdiyi pul-kredit siyasəti aşağı və stabil inflyasiyanın təmin edilməsi yolu ilə qiymətlər sabitliyinin əldə olunmasına yönəlmiş, əhali və işgüzar fəaliyyət üçün əlverişli sosial-iqtisadi mühitin formalaşmasına istiqamətlənmişdir.

İl ərzində inflyasiya aşağı birrəqəmli səviyyədə sabitləşmiş, iqtisadi artım pozitiv zonada qalmaqda davam etmiş, milli valyutanın məzənnəsi dayanıqlı olmuş, xarici sektorda müsbət meyillər baş vermiş, tədiyə balansının profisiti ölkənin strateji valyuta ehtiyatlarının artmasına şərait yaratmışdır.

2024-cü ilin yanvar ayında beynəlxalq kredit reytingi agentliyi olan "Standard & Poor's" Maliyyə Xidmətləri MMC Azərbaycanın uzunmüddətli suveren kredit reytingini xarici və milli valyutada "BB+/B" səviyyəsində təsdiqləyib. Uzunmüddətli kredit reytingi üzrə proqnoz "sabit" saxlanılıb. Agentlik Azərbaycanın iqtisadi artımının orta səviyyədə bərpa olunacağını, lakin hələ də neft sənayesi tendensiyalarından və dövlət investisiyalarından asılı olacağını proqnozlaşdırır.

Şirkətin rəhbərliyi iqtisadi mühitdə baş verən prosesləri müşahidə edir və Şirkətin dayanıqlı inkişaf strategiyasını dəstəkləmək üçün qabaqlayıcı tədbirlər görür. Buna baxmayaraq, mövcud iqtisadi vəziyyətin gələcək təsirini qabaqcadan proqnozlaşdırmaq nisbətən mürəkkəb olduğuna

görə rəhbərliyin iqtisadi mühitlə bağlı cari proqnozları və təxminləri faktiki nəticələrdən fərqli ola bilər.

3 ƏSAS UÇOT SİYASƏTİ

Maliyyə hesabatlarının tərtibatının əsasları. Hazırkı fərdi maliyyə hesabatları maliyyə alətlərini ilkin olaraq ədalətli dəyərle tanımaqla, eləcə də maliyyə alətlərini ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərə aid olunan ("FVTPL") maliyyə aktivləri kateqoriyasında yenidən qiymətləndirməklə, ilkin dəyər metoduna əsasən hazırlanmışdır. Hazırkı fərdi maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot siyasətləri aşağıda göstərilir. 1 yanvar 2018-ci il tarixindən BMHS 9 və BMHS 15-ə keçidlə əlaqədar olaraq uçot siyasətində baş verən dəyişikliklərdən başqa, həmin uçot siyasəti başqa cür göstərilmədiyi hallarda, təqdim edilən bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir (5-ci Qeydə baxın).

Maliyyə hesabatlarının BMHS-ə uyğun olaraq hazırlanması bəzi əhəmiyyətli uçot təxminlərinin istifadəsini tələb edir. Bundan əlavə, uçot siyasətini tətbiq edərkən rəhbərlik öz mülahizələrini irəli sürməlidir. Daha yüksək mülahizə tələb edən və ya mürəkkəb olan sahələr, həmçinin fərdi maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün ehtimal və təxminlərin əhəmiyyətli olduğu sahələr 4-cü Qeydə açıqlanır.

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları. Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktiv satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərkən ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb satıla bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmək üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə həyata keçirildiyi bazardır.

Əməliyyatın qiyməti haqqında bazar məlumatı olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən, həmçinin bazar şərtləri ilə həyata keçirilən analoji əməliyyatlar haqqında məlumatlara və ya investisiya olunan müəssisələrin cari dəyərinə əsaslanan modellərdən istifadə edilir. Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləndiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyələrinə görə təhlil edilir: (i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir, (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni, qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir (iii) 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmır (yəni, qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmdə müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir). Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında köçürmələr hesabat dövrünün sonunda baş vermiş hesab edilir.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə bəzi öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş dəyər (AC) əsas məbləğ üzrə ödənişlərin çıxılmasından və hesablanmış faizlərin əlavə edilməsindən, maliyyə aktivləri üçün isə gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatın çıxılmasından sonra maliyyə alətinin ilkin tanınma zamanı qeydə alınan dəyəridir. Hesablanmış faizlərə ilkin tanınma zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə ödənilməli məbləğ üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilmir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi gələcək pul ödənişləri və ya daxilolmalarını (kreditlər üzrə gələcək zərərler istisna olmaqla) maliyyə alətinin fəaliyyət müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin ümumi balans dəyərinə diskontlaşdırılan dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spreadini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Belə mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavi müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması. FVTPL kateqoriyasında ölçülən maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır. Bütün digər maliyyə alətləri əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla, ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə təsdiqlənir. İlkin tanınma zamanı gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır. Əməliyyat qiyməti eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər müşahidə oluna bilən cari bazar əməliyyatları və ya əsas məlumat kimi yalnız müşahidə edilə bilən bazarların məlumatlarını istifadə edən qiymətləndirmə modeli ilə təsdiqlənir. İlkin tanınmadan sonra amortizasiya olunmuş dəyərlə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri üzrə gözlənilən kredit zərərləri üçün ehtiyat tanınır.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi. Şirkət maliyyə aktivlərini amortizasiya olunmuş dəyərlə təsnifləşdirir və ölçür. Borc maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə ölçülməsi: (i) müvafiq aktivlər portfelinin idarə olunması üçün Şirkətin biznes modelindən və (ii) aktiv üzrə pul axınlarının xüsusiyyətindən asılıdır.

Biznes model Şirkətin pul axınları əldə etməsi məqsədilə aktivlərin idarə edilməsi üçün istifadə etdiyi metodu əks etdirir. Şirkətin məqsədi aktivlərdən yalnız müqavilə üzrə pul axınlarını əldə etməkdir (“müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi üçün aktivin saxlanması”).

Biznes modelin məqsədi müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi olduqda, Şirkət pul axınlarının yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ibarət olub-olmadığını (SPPI təhlili) qiymətləndirir. SPPI təhlili aktivin ilkin tanınması zamanı həyata keçirilir və sonradan yenidən qiymətləndirilmir. Hazırda Şirkətin FTPL və ya FVOCI kateqoriyasında qiymətləndirilən maliyyə aktivləri yoxdur.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnifləşdirilməsi. Maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi üzrə biznes model tam dəyişdirildikdə bütün maliyyə alətləri yenidən təsnifləşdirilir. Aktivlərin yenidən təsnifləşdirilməsi perspektiv qaydada – biznes modeldəki dəyişiklikdən sonrakı ilk hesabat

dövrünün əvvəlindən tətbiq edilir. Şirkət cari və müqayisəli dövr ərzində öz biznes modelini dəyişdirməmiş və maliyyə aktivlərini yenidən təsnifləşdirməmişdir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi: gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyat. Şirkət amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc alətləri üzrə gözlənilən kredit zərərlərini (ECL) proqnozlar əsasında qiymətləndirir. Şirkət hər bir hesabat tarixində gözlənilən kredit zərərlərini qiymətləndirir və kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatı tanıyır. Gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi aşağıdakıları özündə əks etdirir: (i) bir sıra mümkün nəticələrin qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilmiş obyektiv və ehtimal ilə ölçülmüş məbləğ, (ii) pulun zaman dəyəri və (iii) hesabat tarixində keçmiş hadisələr, cari şərtlər və proqnozlaşdırılan gələcək iqtisadi vəziyyət haqqında artıq xərc çəkmədən və ya çalışmadan əldə edilə bilən əsaslandırılmış və təsdiqlənmiş məlumat.

Amortizasiya olunmuş dəyərə ölçülən borc alətləri gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyat çıxılmaqla, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilir.

Şirkət gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün BMHS 9-da nəzərdə tutulan sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq edir. Bu yanaşma bütün ticarət debitor borcları üçün bütöv müddət üzrə gözlənilən kredit zərərləri ehtiyatını nəzərdə tutur. Gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün ticarət debitor borcları kredit riskinin ümumi xüsusiyyətlərinə və vaxtı keçmiş günlərin sayına əsasən qruplaşdırılmışdır.

Maliyyə aktivlərinin silinməsi. Maliyyə aktivlərini bərpa etmək üçün Şirkətin bütün praktiki imkanları tükəndikdə və Şirkət belə aktivlərin bərpasına dair gözləntilərin əsaslandırılmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tam və ya qismən silinir. Aktivlərin silinməsi tanınmanın dayandırılmasını əks etdirir. Şirkət müqaviləyə əsasən ödənilməli məbləğləri bərpa etməyə cəhd etdikdə, lakin həmin məbləğlərin bərpası ilə bağlı əsaslandırılmış gözləntiləri olmadıqda, barəsində hələ də məcburi bərpa tədbirləri görülməli maliyyə aktivlərini silə bilər.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması. Şirkət aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (i) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə bağlı pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (ii) Şirkət həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (iii) Şirkət bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda və həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Qarşı tərəf satışa məhdudiyyətlər qoymadan aktiv tam olaraq əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq imkanına malik olmadıqda nəzarəti özündə saxlayır.

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi. Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan və ya istifadəyə hazır olmayan qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya hesablanmır və belə aktivlər hər il dəyərsizləşməyə görə təhlil edilir. Amortizasiya hesablanan əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlər balans dəyərinin bərpa edilə bilmədiyini göstərən hadisə və ya şərait dəyişiklikləri baş verdikdə dəyərsizləşməyə görə təhlil edilir. Dəyərsizləşmə zərəri aktivin balans dəyərinin onun bərpa edilə bilən dəyərindən artıq olan məbləğdə tanınır. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri onun ədalətli dəyəri və satış üzrə məsrəfləri çıxılmaqla istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir.

Dəyərsizləşməni müəyyən etmək üçün aktivlər əhəmiyyətli dərəcədə sərbəst pul vəsaitləri yaradan ən kiçik aktivlər (pul vəsaiti yaradan vahidlər) üzrə qruplaşdırılır. Qeyri-maliyyə aktivlərinin əvvəlki dövrlərdə dəyərsizləşməsinin bərpa olunma ehtimalı hər bir hesabat tarixində təhlil edilir.

Maliyyə alətlərinin əvəzləşdirilməsi. Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin

əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktiv realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Belə əvəzləşdirmə hüququ (a) gələcək hadisələrdən asılı olmamalı və (b) aşağıdakı bütün hallarda hüquqi qüvvəyə malik olmalıdır (i) adi fəaliyyət gedişində (ii) defolt halı olduqda və (iii) ödəniş qabiliyyəti olmadıqda və ya müflisləşmə baş verdikdə.

Maliyyə öhdəliklərinin qiymətləndirilmə kateqoriyaları. Şirkətin maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülür və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilən "ticarət və digər kreditor borclar" və "müqavilə öhdəliklərindən" ibarətdir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması. Maliyyə öhdəliyinin tanınması öhdəlik icra edildiyi halda dayandırılır (yəni, müqavilədə göstərilən öhdəlik yerinə yetirildikdə, ləğv edildikdə və ya icra müddəti başa çatdıqda).

Şirkət ilə onun əvvəlki kreditorları arasında şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olan borc alətlərinin mübadiləsi, eləcə də mövcud maliyyə öhdəliklərinin şərtlərinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirilməsi ilkin maliyyə öhdəliyinin icrası və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi uçota alınır. Şərtlər o halda əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmiş hesab olunur ki, alınmış və ilkin effektiv faiz metodu ilə diskontlaşdırılmış bütün ödənilmiş komissiyalar daxil olmaqla, yeni şərtlərə əsasən nağd pul axınlarının diskontlaşdırılmış cari dəyəri ilkin maliyyə öhdəliyi üzrə qalan nağd pul axınlarının diskontlaşdırılmış cari dəyərindən ən azı 10% fərqlənsin. Borc alətlərinin mübadiləsi və ya şərtlərinin dəyişdirilməsi öhdəliyin icrası kimi nəzərə alınarsa, bütün xərclər və ya ödənilmiş komissiyalar öhdəliyin icrası üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Borc alətinin mübadiləsi və ya şərtlərinin dəyişdirilməsi öhdəliyin icrası kimi nəzərə alınmadıqda, bütün xərclər və ya ödənilmiş komissiyalar öhdəliyin balans dəyərinə düzəliş kimi əks etdirilir və modifikasiya edilmiş öhdəliyin qalan müddəti ərzində amortizasiya edilir.

Öhdəliklərin icrası ilə nəticələnməyən dəyişikliklər əvvəlki tarixlə məcmu amortizasiyanın hesablanması metodu ilə təxmini göstəricinin dəyişməsi kimi uçota alınır və bu zaman gəlir və ya zərər balans dəyərindəki fərqi iqtisadi mahiyyəti səhmdar ilə kapital əməliyyatlarına aid edilmədiyi təqdirdə mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə nağd pul və tələb edilənədək bank qalıqları daxildir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri aşağıdakı səbəblərə görə amortizasiya olunmuş dəyərlə qeydə alınır: (i) müqavilə üzrə pul axınlarını əldə etmək məqsədilə saxlanılır və həmin pul axınları yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ibarətdir, və (ii) FVTPL kateqoriyasında qiymətləndirilmir.

Ticarət və digər debitor borclar. Ticarət və digər debitor borclar ilkin olaraq ədalətli dəyərdə, sonra isə effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərdə tanınır.

Ticarət və digər kreditor borclar. Ticarət və digər kreditor borclar qarşı tərəfin müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirməsi zamanı hesablanır və ilkin olaraq ədalətli dəyərdə sonra isə effektiv faiz metoduna əsasən amortizasiya olunmuş dəyərdə tanınır.

Borclar. Borclar ilkin olaraq əməliyyat xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərdə, sonradan isə effektiv faiz metoduna əsasən amortizasiya edilmiş dəyərdə tanınır.

Öhdəliklər və xərclər üzrə ehtiyatlar. Öhdəliklər və xərclər üzrə ehtiyatlara qeyri-müəyyən müddətə və ya məbləğə malik olan qeyri-maliyyə öhdəlikləri daxildir. Şirkət keçmiş hadisələr nəticəsində hüquqi və ya işgüzar praktikadan irəli gələn öhdəliklərə malik olduqda, həmin

öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün Şirkət tərəfindən iqtisadi resursların sərf olunması ehtimalı böyük olduqda və öhdəliklərin məbləği kifayət qədər dəqiq ölçülə bildikdə ehtiyatlar hesablanır. Ehtiyatlar vergidən əvvəlki faiz dərəcəsindən istifadə etməklə, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan xərclərin cari dəyəri ilə qiymətləndirilir. Vergidən əvvəlki faiz dərəcəsi pulun zaman dəyəri üzrə cari bazar qiymətlərini və öhdəliklərə xas olan riskləri əks etdirir. Vaxtın keçməsinə görə ehtiyatlardakı artım faiz xərcləri kimi tanınır.

Əsas vəsaitlər. Əsas vəsaitlər hər hansı yığılmış amortizasiya və ehtiyac yaranarsa dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, ilkin dəyerdə uçota alınır. Əsas vəsaitlər ilə bağlı sonrakı xərclər müvafiq olaraq aktivin balans dəyərində və ya ayrıca aktiv kimi yalnız o halda tanınır ki, həmin aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərənin Şirkətə daxil olması ehtimal edilsin və onun dəyəri etibarlı şəkildə ölçülə bilsin. Kiçik həcmli təmir və gündəlik xidmət xərcləri çəkildiyi dövrdə xərcə silinir. Əsas vəsaitlərin əsas hissələrinin və ya komponentlərinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Aktivin silinməsindən yaranan gəlir və ya zərər silinmədən daxil olan vəsait ilə həmin aktivin balans dəyəri arasındakı fərq kimi hesablanır və mənfəət və ya zərərdə aktivin silindiği ildə tanınır.

Rəhbərlik hər bir hesabat dövrünün sonunda əsas vəsaitlər üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcud olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa edilə bilən dəyəri təxmin edir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri onun satış üzrə məsrəfləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Balans dəyəri bərpa edilə bilən dəyərə qədər azaldılır və dəyərsizləşmə zərəri ilə üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Aktivin istifadə dəyərini və ya satış üzrə məsrəflər çıxılmaqla ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün istifadə edilmiş təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə, əvvəlki illərdə tanınmış dəyərsizləşmə zərəri bərpa edilir.

Amortizasiya. Əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya düz xətt metoduna, yəni əsas vəsaitlərin təxmini faydalı istifadə müddəti ərzində aktivlərin ilkin dəyərini onların qalıq dəyərində azaltmaqla hesablanır:

Binalar, tikintilər və qurğular	7%
Maşınlar və avadanlıq	20%
Nəqliyyat vasitələri	25%
Mebel və digər avadanlıqlar	20%

Aktiv faydalı istifadə müddətinin sonunda nəzərdə tutulan vəziyyətə uyğun olduqda, onun satışı ilə bağlı ehtimal olunan xərclər çıxıldıqdan sonra, Şirkət tərəfindən əldə oluna biləcək qiymətləndirilmiş məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Aktivlərin qalıq dəyəri və faydalı istifadə müddəti hər hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və lazım olduqda dəyişdirilir.

Qeyri-maddi aktivlər. Şirkətin qeyri-maddi aktivləri müəyyən faydalı istifadə müddətinə malikdir və əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatından ibarətdir.

Proqram təminatı üzrə əldə edilmiş lisenziyalar onların alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclərin əsasında kapitallaşdırılır.

Şirkət tərəfindən nəzarət olunan identifikasiya edilə bilən unikal proqram təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan tərtibat xərcləri, çəkilmiş xərclərdən artıq olan əlavə iqtisadi səmərə gətirəcəyi halda qeyri-maddi aktivlər kimi tanınır. Kapitallaşdırılmış xərclərə proqram təminatını tərtib edən işçilərə sərf olunan xərclər və ümumi təsərrüfat xərclərinin müvafiq hissəsi daxildir. Proqram

təminatı ilə əlaqədar bütün digər xərclər (məs, texniki dəstək xərcləri) çəkildiyi zaman xərcə silinir.

Qeyri-maddi aktivlər təxmin edilən faydalı istifadə müddətləri ərzində düz xətt metodu ilə amortizasiya olunur.

Faydalı istifadə müddəti

Proqram təminatı üzrə lisenziyalar

10 il

Qeyri-maddi aktivlər dəyərsizləşdikdə, onların balans dəyəri istifadə dəyəri ilə satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərdən daha yüksək olan dəyərə silinir.

Mal-material ehtiyatları. Mal-material ehtiyatları maya dəyəri ilə xalis satış dəyərindən ən aşağı olan dəyərlə qeydə alınır. Mal-material ehtiyatlarının maya dəyəri orta çəki metodu ilə müəyyən edilir. Hazır məhsul və başa çatdırılmamış tikililərin maya dəyərinə borc vəsaitləri üzrə xərclər istisna olmaqla, xammal, birbaşa işçi qüvvəsi, digər birbaşa xərclər və müvafiq istehsal xərcləri (normal iş həcminə əsasən) daxildir. Xalis satış dəyəri işin başa çatdırılma və satış xərcləri çıxılmaqla, fəaliyyətin adi gedişində təxmin edilən satış qiymətidir.

Nizamnamə kapitalı. Nizamnamə kapitalı yalnız adi səhmlərdən ibarətdir.

Əlavə Dəyər Vergisi. Hesablanmış və əvəzləşdirilə bilən ƏDV arasındakı fərq hesabat ayından sonra 20 gün ərzində dövlət büdcəsinə ödənilməlidir. Təchizatçıların depozit hesabına ödənilən ƏDV elektron hesab-fakturalar olduğu halda hesablanmış ƏDV müqabilində əvəzləşdirilə bilər. Vergi orqanları ƏDV-nin xalis məbləğdə ödənilməsinə icazə verir. Satış və alış üzrə ƏDV balans hesabatında ümumi məbləğdə qeydə alınır və maliyyə hesabatında ayrıca olaraq aktiv və öhdəlik kimi göstərilir. Debitor borclar üzrə gözlənilən kredit zərərləri üçün ehtiyat yaradıldıqda, dəyərsizləşmə zərəri debitor borcların ümumi məbləğində qeydə alınır (ƏDV daxil olmaqla).

Mənfəət vergisi. Hazırkı fərdi maliyyə hesabatlarında əks etdirilən mənfəət vergisi Şirkətə daxil olan hər bir ayrıca müəssisə üçün Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonuna qüvvəyə minmiş qanunvericiliyinə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarət olub, mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Lakin həmin və ya başqa dövrdə bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınan əməliyyatlara aid olan vergilər bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər fərdi maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və digər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlkın uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilkın qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (müəssisələrin birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış vergi qalıqları, qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır. Təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəlikləri Şirkət daxilində əvəzləşdirilir. Gəlirdən

çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərərləri vergi tutulan gələcək gəlirlərin yaranması və bu gəlirlər üzrə çıxılmaların istifadə edilməsi ehtimalını nəzərə alaraq tanınır.

Avans ödənişləri. Avans ödənişləri ehtiyac yarandıqda dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, maya dəyərində qeydə alınır. Avans ödənişi üzrə mal və xidmətlərin bir ildən sonra əldə edilməsi nəzərdə tutulduqda, yaxud bu ödəniş ilkin uçot zamanı uzunmüddətli aktiv kimi təsnifləşdiriləcək aktivə aid olduqda uzunmüddətli aktiv kimi təsnifləşdirilir. Aktiv əldə etmək üçün avans ödənişləri Şirkət bu aktiv üzərində nəzarəti əldə etdikdə və həmin aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərənin Şirkətə daxil olacağı ehtimal edildikdə aktivin qalıq dəyərində köçürülür. Digər avans ödənişləri bu ödənişlərin aid olduğu mal və xidmətlər əldə edildikdə mənfəət və ya zərərə silinir. Əgər avans ödənişinin aid olduğu aktivlər, mallar, yaxud xidmətlərin əldə edilməməsi gözlənilirsə, həmin avans ödənişinin qalıq dəyəri müvafiq şəkildə balansdan silinir və il üzrə mənfəət və ya zərərdə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat tanınır.

Xarici valyutanın çevrilməsi. Şirkətin əməliyyat valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Şirkətin əməliyyat və təqdimat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

Əməliyyatlar və qalıqlar. Monetar aktivlər və öhdəliklər Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının ("Mərkəzi Bank") müvafiq hesabat dövrünün sonuna qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq Şirkətin təqdimat valyutasına çevrilir.

Belə əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və monetar aktiv və öhdəliklərin Mərkəzi Bankın ilin sonuna müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə ilə Şirkətin təqdimat valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan gəlir və zərər mənfəət və ya zərərdə maliyyə gəlirləri və xərcləri kimi qeydə alınır. İlin sonuna qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilmə ilkin dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə tətbiq edilmir. Xarici valyutada olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr, o cümlədən pay alətləri ədalətli dəyərin müəyyən edildiyi tarixə qüvvədə olan məzənnələrdən istifadə etməklə təqdimat valyutasına çevrilir. Məzənnə dəyişikliklərinin xarici valyutada olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə təsiri ədalətli dəyərin dəyişməsindən yaranan gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi əks etdirilir.

Azərbaycan manatı digər ölkələrdə sərbəst dövrəli valyuta hesab edilmir. Azərbaycan Respublikası daxilində rəsmi məzənnə əsas etibarilə Mərkəzi Bank tərəfindən müəyyən edilir. Bazar dərəcələri rəsmi məzənnədən fərqli ola bilər, lakin fərqlər adətən Mərkəzi Bankın nəzarətdə saxladığı məhdud hədlər çərçivəsində olur. 31 dekabr 2018-ci il tarixinə Şirkət hazırkı fərdi maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında aşağıdakı rəsmi valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir. 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN (2019: 1 ABŞ dolları = 1.7001 AZN).

Gəlirlərin tanınması. Gəlirlər Şirkətin gündəlik fəaliyyəti nəticəsində yaranır. Gəlir sövdələşmə qiyməti məbləğində tanınır. Əməliyyat qiyməti vəd verilmiş mallar və ya xidmətlər üzrə nəzarətin alıcıya ötürülməsi müqabilində üçüncü tərəflərin adından alınan məbləğlər istisna olmaqla, Şirkət tərəfindən əldə ediləcəyi gözlənilən ödənişlərdir. Gəlirlər güzəştlər, geri qaytarılmış mallar və əlavə dəyər vergisi çıxılmaqla tanınır.

Malların satışı. Satışlar mallar üzərində nəzarət ötürüldükdə yəni, mallar alıcıya çatdırıldıqda, mallar alıcının tam sərəncamında olduqda və malların alıcı tərəfindən qəbul edilməsinə təsir göstərə biləcək yerinə yetirilməmiş öhdəlik olmadıqda tanınır. Mallar müəyyən yerə çatdırıldıqda, köhnəlmə və itki riski alıcıya keçdikdə və alıcı müqaviləyə uyğun olaraq malları

qəbul etdikdə və malların qəbul edilməsinə dair müddəaların qüvvədə olma müddəti başa çatdıqda və ya Şirkət malların qəbul edilməsinə dair bütün meyarların yerinə yetirilməsinə dair obyektiv dəlillərə malik olduqda, mallar çatdırılmış hesab edilir.

Debitor borcu mallar təchiz edildikdə tanınır. Bu zaman, ödəniş müddətinin başlanması yalnız ödənişdən əvvəl tələb olunduğuna görə ödəniş məcburi hesab edilir.

Xidmətlərin satışı. Şirkət sabit qiymətli müqavilələr əsasında xidmətlər göstərir. Xidmətlərin göstərilməsindən əldə edilən gəlirlər xidmətlərin göstərildiyi hesabat dövründə tanınır. Sabit qiymətli müqavilələr üzrə gəlir müştəri tərəfindən xidmətlərin eyni zamanda qəbul edilməsi və istifadəsinə görə hesabat dövrünün sonuna qədər faktiki göstərilmiş xidmətlərin göstəriləcək ümumi xidmətlərə nisbəti kimi tanınır.

Sabit qiymətli müqavilələrdə müştəri sabit qiyməti ödəniş cədvəli əsasında ödəyir. Şirkət tərəfindən göstərilən xidmətlərin dəyəri ödəniş məbləğindən artıq olduqda müqavilə üzrə aktiv tanınır.

Müqavilələrdə bir neçə icra öhdəliyi nəzərdə tutulduqda, əməliyyatın qiyməti fərdi satış qiymətləri əsasında hər bir ayrıca icra öhdəliyi üzrə bölüşdürülür. Belə qiymətlər birbaşa müşahidə oluna bilmədikdə, onlar gözlənilən xərclər və marja əsasında hesablanır.

Gəlirlər, maya dəyəri və ya işlərin tamamlanma dərəcəsi ilə bağlı təxminlər şərait dəyişdiyi halda yenidən nəzərdən keçirilir. Təxmin edilən gəlirlər və ya maya dəyərində yaranan artım və ya azalma şəraitdəki dəyişikliklərin rəhbərliyə məlum olduğu dövrdə mənfəət və ya zərərdə əks olunur.

Müqavilədə saathesabı ödənişlər nəzərdə tutulduqda, gəlir Şirkətin hesab-faktura təqdim etmək hüququ olduğu məbləğ qədər tanınır. Müştərilərə hesab-fakturalar aylıq təqdim edilir və hesab-faktura təqdim edildikdən sonra ödəniş həyata keçirilir.

İşçi heyəti ilə bağlı ödənişlər. Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar (məs., səhiyyə xidmətləri və uşaq bağçaları) Şirkətin işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlərin göstərildiyi ildə hesablanır.

Maliyyə hesabatlarının təsdiqlənməsindən sonra onlara dəyişikliyin edilməsi. Dərc olunduqdan sonra hazırkı fərdi maliyyə hesabatlarına edilmiş hər hansı dəyişiklik Şirkətin səhmdarları və rəhbərliyi tərəfindən təsdiqlənməlidir.

4 UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ EHTİMALLAR VƏ MÜLAHİZƏLƏR

Şirkət fərdi maliyyə hesabatlarında uçota alınan məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində növbəti maliyyə ili ərzində təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrinə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik, həmçinin peşəkar mülahizələr və ehtimallar irəli sürür. Fərdi Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivinin tanınması. Təxirə salınmış tanınan xalis vergi aktivini vergi tutulan gəlirlərdən gələcək çıxılmalar vasitəsilə əldə oluna bilən mənfəət vergisi məbləğlərindən ibarətdir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda qeydə alınır. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivini müvafiq vergi faydasının realizasiya oluna biləcəyi ehtimalını nəzərə alaraq tanınır. Gələcəkdə əldə edilməsi ehtimal olunan vergi tutulan gəlirlər və vergi faydaları rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış ortamüddətli biznes planına və onun gələcək proqnozlaşdırma nəticələrinə əsasən müəyyən edilir. Biznes planı rəhbərliyin tətbiq olunan şəraitə münasib olan gözləntilərinə əsaslanır.

Əsas vəsaitlərin faydalı istifadə müddəti. Əsas vəsaitlərin faydalı istifadə müddətinin müəyyən edilməsi oxşar aktivlər ilə bağlı mövcud təcrübəyə əsasən peşəkar mülahizələr tətbiq etməklə aparılmışdır. Belə aktivlərlə bağlı gələcək iqtisadi faydalar əsasən onların istifadəsi nəticəsində əldə ediləcəkdir. Lakin avadanlığın texniki və kommersiya baxımından köhnəlməsi və aşınması kimi digər amillər bu aktivlərlə bağlı iqtisadi faydaların azaldılmasına gətirib çıxarır. Rəhbərlik aktivlərin cari texniki vəziyyətini və bu aktivlərin Şirkətə iqtisadi fayda gətirəcəyi təxmin edilən dövrü nəzərə alaraq, əsas vəsaitlərin qalan faydalı istifadə müddətini müəyyən edir. Bu zaman aşağıdakı əsas amillər nəzərə alınır: (a) aktivlərin gözlənilən istifadə müddəti; (b) istismar göstəriciləri və texniki xidmət qaydalarından asılı olan gözlənilən fiziki köhnəlmə və aşınma; və (c) bazar şərtlərindəki dəyişikliklər nəticəsində avadanlığın texnoloji və kommersiya baxımından köhnəlməsi və aşınması.

Gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi. Gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi müvafiq metodologiya, modellər və ilkin məlumatlardan istifadə etməklə aparılan əhəmiyyətli hesablamadır. Gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi metodologiyasına dair ətraflı məlumat Qeyd 22-də təqdim edilir. Aşağıdakı komponentlər kredit zərərləri üzrə ehtiyata əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərir: defolt, kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması (SICR), defolt ehtimalı (PD), defolta məruz qalan dəyər (EAD), defolt baş verəcəyi halda itirilməsi gözlənilən məbləğ (LGD), eləcə də makroiqtisadi ssenarilər. Şirkət gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtimallar və faktiki kredit zərərləri arasındakı fərqlərin azaldılması məqsədilə modelləri və modellər üzrə məlumatları müntəzəm olaraq təhlil edir və təsdiqləyir.

5 YENİ VƏ YA YENİDƏN İŞLƏNMİŞ STANDARTLARIN VƏ ONLARA DAİR ŞƏRHLƏRİN TƏTBİQİ

BMHS 9 “Maliyyə alətləri”. Şirkət 1 yanvar 2018-ci il tarixindən BMHS 9 “Maliyyə alətləri” standartını tətbiq etmişdir. Şirkət müqayisəli dövrün rəqəmlərini dəyişdirməmək və standartın ilk tətbiq olunma tarixinə (1 yanvar 2018-ci il) maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin balans dəyərində düzəlişləri dövrün əvvəlində bölüşdürülməmiş mənfəətin tərkibində tanımaq yanaşmasını seçmişdir. Müvafiq olaraq, BMHS 7-nin “Maliyyə alətləri: Açıqlamalar” yenidən işlənmiş tələbləri yalnız cari dövrə tətbiq edilmişdir. Müqayisəli dövr üzrə məlumatlar ondan əvvəlki ildə açıqlanan məlumatları təkrarlayır.

Cari dövrdə tətbiq olunan əsas uçotu siyasəti Qeyd 3-də göstərilir. 1 yanvar 2018-ci il tarixinə qədər qəbul edilmiş və müqayisəli məlumatlara tətbiq edilən uçot siyasəti Qeyd 26-də açıqlanır.

BMHS 15 “Müştərilər ilə müqavilələrdən yaranan gəlir”. Şirkət BMHS 15-ə keçid üçün sadələşdirilmiş metodu və bu metod üçün nəzərdə tutulmuş praktiki istisnaları tətbiq etmişdir. Şirkət BMHS 15-i retrospektiv qaydada yalnız ilkin tətbiq tarixində (1 yanvar 2018-ci il) icrası tamamlanmamış müqavilələrə tətbiq edir.

BMHS 15-in tətbiqi uçot siyasətində dəyişikliklərə və fərdi maliyyə hesabatlarında düzəlişlərin əks etdirilməsinə səbəb olmamışdır.

Aşağıdakı yenidən işlənmiş standartlar 1 yanvar 2018-ci il tarixindən qüvvəyə minmiş, lakin Şirkətə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir:

- BMHS 2-yə dəyişikliklər, Səhm əsasında ödənişlər (20 iyun 2016-cı ildə dərc olunub və 1 yanvar 2018-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir).
- BMHS 4-ə dəyişikliklər, BMHS 9 “Maliyyə alətləri” və BMHS 4 “Sığorta müqavilələri” standartlarının tətbiqi - (12 sentyabr 2016-cı ildə dərc olunub və yanaşmadan asılı olaraq: müvəqqəti azadolma metodunu seçən müəssisələr üçün 1 yanvar 2018-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir; birgə tətbiq yanaşmasını seçən müəssisələr üçün müəssisə BMHS 9-u ilk dəfə tətbiq etdiyi ildən qüvvəyə minir).
- 2014-2016-cı illər üzrə BMHS-lərin illik təkmilləşdirilməsi – BMHS 1 və BMS 28-ə dəyişikliklər (8 dekabr 2016-cı ildə dərc olunub və 1 yanvar 2018-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir).
- BMHŞK 22 – “Xarici valyutada əməliyyatlar və qabaqcadan ödənişlər” (8 dekabr 2016-cı ildə dərc olunub və 1 yanvar 2018-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir).
- BMS 40-a dəyişikliklər – “İnvestisiya mülkiyyətinə/mülkiyyətindən köçürmələr (8 dekabr 2016-cı ildə dərc olunub və 1 yanvar 2018-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir).

“LDSP” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti
31 dekabr 2024-cü il tarixinə Konsolidə olunmuş Maliyyə Hesabatları, Şərhlər və Qeydlər

Mühasibat balansı

(Azərbaycan manatı ilə)

Maddənin №-si	Qeydlər	12/31/2024	12/31/2023
AKTİVLƏR			
1	Uzunmüddətli aktivlər		
10	Qeyri-maddi aktivlər		
11	Binalar, tikililər və qurğular	8588,132.00	632,400.00
11	Maşınlar və avadanlıq	129,561.75	137,248.89
11	Nəqliyyat vasitələri	381,811.13	347,591.98
12	Maliyyə xərcləri		
13	Yüksək texnologiyalar məhsulu olan hesablama texnikası		
14	Digər əsas vəsaitlər	1,056.52	1,320.64
	Cəmi uzunmüddətli aktivlər	1,100,561.40	1,118,561.51
2	Qısamüddətli aktivlər		
20	Ehtiyatlar	9416,694.92	401,378.13
21	Qısamüddətli debitor borcları	565,684.38	370,829.80
22	Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	10134,372.94	103,316.46
23	Sair qısamüddətli maliyyə aktivləri		
24	Sair qısamüddətli aktivlər		
25	Digər aktivlər	63,277.96	67,439.94
26	Gələcək dövrün xərcləri	47,959.52	47,959.52
	Cəmi qısamüddətli aktivlər	1,227,989.72	990,923.85
	CƏMI AKTİVLƏR	2,328,551.12	2,109,485.36
KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR			
3	Kapital		
30	Ödənilmiş nominal (nizamnamə) kapital	0.00	0.00
33	Kapital ehtiyatları		
34	Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	505,138.15	349,747.81
	Cəmi kapital	505,138.15	349,747.81
4	Uzunmüddətli öhdəliklər		
41	Uzunmüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər		
42	Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	-	-
43	Uzunmüddətli kreditor borcları	-	-
44	Sair uzunmüddətli öhdəliklər		
	Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər	-	-
5	Qısamüddətli öhdəliklər		
52	Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər		
53	Qısamüddətli kreditor borcları	1,823,412.67	1,755,422.18
54	Sair qısamüddətli öhdəliklər	0.00	4,315.37
	Cəmi qısamüddətli öhdəliklər	1,823,412.67	1,759,737.55
	CƏMI ÖHDƏLİKLƏR	1,823,412.67	1,759,737.55
	CƏMI KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR	2,328,550.82	2,109,485.36

RƏHBƏR

BƏŞ MUHASİB

Handwritten signature of the Chief Accountant.

MƏNFƏƏT VƏ ZƏRƏRLƏR HESABATI

Azərbaycan manatı ilə	Qeyd	2024	2023
Gəlirlər		3,207,030.94	4,285,256.84
Satışlar və xidmətlərin maya dəyəri		(2,043,866.27)	(2,723,831.07)
Ümumi mənfəət		1,163,164.67	1,561,425.77
Maliyyə gəlirləri		0.00	0.00
Sair maliyyə gəlirləri		0.00	0.00
İnzibati və sair əməliyyat xərcləri		(819,242.45)	(1,151,230.32)
Əməliyyat mənfəəti		343,922.22	410,195.45
Faiz xərcləri		(149,683.92)	(250,978.44)
Məzənnə fərqi üzrə gəlir çıxılmaqla zərər		0.00	0.00
Əvvəlki il üzrə zərər		0	0.00
Vergidən əvvəlki mənfəət/ (zərər)		194,238.30	159,217.01
Mənfəət vergisi xərci		38,847.66	31,843.40
İL ÜZRƏ MƏNFƏƏT/ (ZƏRƏR)		155,390.64	127,373.61

BAŞ MÜHASİB

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat

	(Azərbaycan manatı ilə)	
	Qeyd	
	2024	2023
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Hesabat dövründə xalis mənfəət və ya zərər (vergidən öncə)	194,238.30	159,217.01
Mənfəət vergisi	(38,847.66)	(31,843.40)
Düzəlişlər		
Amortizasiya hesablanması	208,273.11	196,890.12
Debitor borcu üzrə dəyişikliklər	(194,854.58)	(124,286.77)
Gələcək dövrün xərcləri üzrə dəyişikliklər		(47,959.52)
Əsas vəsaitlərin satış mənfəəti		(50,352.25)
Inventarda baş verən dəyişikliklər	(15,316.79)	(131,565.92)
Kreditör borclarında baş verən dəyişikliklər	67,990.49	713,717.64
Kommersiya xərcləri üzrə dəyişikliklər	(7,153.39)	195,955.93
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti	214,329.48	879,772.84
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Aktivlərin təqdim edilməsindən gəlir	0.00	118,000.00
İl ərzində əsas vəsaitlərin dəyəri üzrə dəyişikliklər	(183,273.00)	(1,145,227.13)
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti	-183,273.00	-1,027,227.13
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Kapitalda dəyişikliklər	0.00	0.00
Maliyyə borcları üzrə artım		
Məzənnə fərqi üzrə gəlir		
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən pul vəsaitlərinin hərəkəti	0.00	0.00
İlin sonuna pul vəsaitlərində dəyişikliklər	31,056.48	-147,454.29
İlin əvvəlinə tarixinə pul vəsaitləri üzrə qalıq	103,316.46	250,770.75
İlin sonuna tarixinə pul vəsaitləri üzrə qalıq	134,372.94	103,316.46

RƏHBƏR

BAŞ MUHASİB

XALIS AKTİVLƏRDƏ (KAPİTALDA) DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT

Azərbaycan manatı ilə

31 DEKABR 2024- ci il tarixdə bitən il üzrə

01 yanvar 2023-ci il üzrə qalıq	
Nizamnamə kapitalı	10.00
Kapital ehtiyatları/əvvəlki illər üzrə bölüşdürülməmiş mənfəət	0.00
Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	223,639.80
Cəmi:	223,649.80
2023-ci il ərzində dəyişiklik	
Nizamnamə kapitalı	0.00
Kapital ehtiyatları	0.00
Kapital ehtiyatları/əvvəlki illər üzrə bölüşdürülməmiş mənfəət	127,373.61
Cəmi:	127,373.61
01 yanvar 2024-ci il üzrə qalıq	
Nizamnamə kapitalı	10.00
Kapital ehtiyatları	0.00
Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	351,013.41
Cəmi:	351,023.41
2024-cü il ərzində dəyişiklik	
Nizamnamə kapitalı	0.00
Kapital ehtiyatları	0.00
Mənfəət (zərər)	155,390.64
Cəmi:	155,390.64
31 dekabr 2024-cü il tarixinə qalıq	
Nizamnamə kapitalı	10.00
Kapital ehtiyatları	0.00
Mənfəət (zərər)	506,404.05
Cəmi:	506,414.05

RƏHBƏR

BAŞ MÜHASİB

	Binalar, tikililər və qurğular	Maşın və avadanlıqlar	Nəqliyyat vasitələri	Digər əsas vəsaitlər	Əsas vəsaitlərin ümumi dəyəri
31 dekabr 2023-ci ilə qalıq dəyəri	632,400.00	137,248.89	347,591.98	1,320.64	1,118,561.51
2024 cü il ərzində daxilolmalar		24,217.80	159,055.20		183,273.00
Daxilolmalar üzrə yığılmış amortizasiya					-
2024-cü il ərzində xaricolmalar	44,268.00	31,904.94	124,836.05	264.12	201,273.11
Xaricolmalar üzrə yığılmış amortizasiya					-
Korreksiya təmir					-
31 dekabr 2024-cü il tarixinə qalıq dəyəri	588,132.00	129,561.75	381,811.13	1,056.52	1,100,561.40

RƏHBƏR

BAŞ MÜHASİB